

Aftale om regionernes økonomi for 2023

10. juni 2022

1. Indledning

Regionerne har i de seneste år stået i en ekstraordinær situation som følge af udviklingen af smitten med coronavirus og følgerne af COVID-19. Sundhedsvæsenet har leveret en ekstraordinær indsats og har formået hurtigt og fleksibelt at omstille sig i takt med epidemiens udvikling. Regionerne har endvidere taget et stort ansvar med bl.a. en historisk omfattende og hurtig vaccinationsindsats, etablering og drift af testindsatsen og indkøb af værnemidler. Senest har sundhedsvæsenet aktivt bidraget til donationen af medicin og udstyr som følge af situationen i Ukraine.

Det danske samfund er på kort tid gået fra en sundhedskrise til en alvorlig sikkerhedspolitisk krise. Som følge af den sikkerhedspolitiske krise har regeringen og et bredt flertal af Folketingets partier indgået en aftale om et historisk løft af udgifterne til forsvaret. I de kommende år vil der derfor være begrænsede rammer. Det medfører svære prioriteringer.

I lyset af den ekstraordinære situation, hvor inflationen er den højeste i over 35 år, og hvor der er behov for at frigive kapacitet til den grønne omstilling, er det afgørende, at der gennemføres prioriteringer, så regionerne bidrager til at aktiviteten dæmpes. Regeringen og Danske Regioner er enige om, at det aftalte anlægsniveau skal ses i lyset af den særlige situation.

Parterne er enige om, at der skal samles op på erfaringerne fra COVID-19, herunder nye samarbejdsformer, effektiv omstilling og anvendelse af nye teknologier, og at der skal være et beredskab for håndteringen af COVID-19 og andre smitsomme sygdomme i de kommende år baseret på en fleksibel kapacitetsanvendelse og mulighed for aflastning uden for sygehusene. Et stærkt samarbejde mellem regioner, kommuner og praksissektoren vil også fremadrettet være afgørende for en effektiv epidemihåndtering.

Regeringen har den 20. maj 2022 indgået en meget bred politisk aftale i Folketinget om en sundhedsreform, der løfter indsatsen i det nære sundhedsvæsen og gør sundhedsvæsenet mere sammenhængende og robust. Med aftalen er partierne enige om, at en styrket indsats for særligt ældre, mennesker med kroniske sygdomme og psykiske lidelser forudsætter en omstilling af sundhedsvæsenet med fokus på indsatser i det nære sundhedsvæsen, herunder almen praksis, så behovet for sygehusbehandling samtidig forebygges og nedbringes. Omstillingen indebærer strukturelle tiltag, der skal sikre sammenhæng for patienterne på tværs i sundhedsvæsenet og et styrket samarbejde mellem sygehus, kommune og almen praksis også forankret i de nye sundhedsklynger. Parterne er enige om, at regionerne og kommunerne spiller en central rolle i omstillingen til det nære sundhedsvæsen.

Regeringen og Danske Regioner er enige om at styrke fødselsområdet med afsæt i den fælles udmøntningsaftale. Parterne vil følge op på implementeringen af initiativerne.

Den demografiske udvikling indebærer, at der i disse år kommer flere ældre og et generelt øget behandlingsbehov i sundhedsvæsenet. Med aftalen sikres der finansiering af de medfølgende udgifter, når der som følge af den demografiske udvikling kommer flere patienter, herunder medicinudgifter.

Løftet af økonomien kommer oven på en markant prioritering af sundhedsvæsenet i økonomi- og finanslovaftalerne for 2020 til 2022, og senest en bred politisk aftale om en sundhedsreform.

Samtidig oplever regionerne et udgiftspres på en række områder. Parterne er enige om, at det er det enkelte regionsråd, der har ansvaret for at prioritere opgaveløsningen og økonomien. Regeringen støtter op om regionernes indsats.

Der er samtidig enighed om, at den ekstraordinære indsats med håndteringen af COVID-19 ikke må fortrænge øvrige udgifter på sundhedsområdet i 2022.

Parterne er enige om, at regionerne spiller en vigtig rolle i den grønne omstilling og for den regionale udvikling ved at sikre velfungerende kollektiv trafik, let adgang til uddannelser og beskyttelse mod jordforurening. Krisen i Ukraine har endvidere understreget behovet for en fælles indsats for at sikre uafhængighed fra russisk gas og at sætte yderligere fart på den grønne omstilling.

2. Regionernes økonomiske rammer for 2023

Rammen for de regionale driftsudgifter er fastsat med udgangspunkt i det regionale delloft for sundhedsområdet i 2023 og det regionale delloft for driftsudgifter til regional udvikling i 2023. Med aftalen løftes det regionale udgiftsniveau på sundhedsområdet med 1,0 mia. kr. i 2023.

Der er med aftalen derudover forudsat et teknologibidrag på 400 mio. kr., som regionerne frigør, og som prioriteres til øget behandlingskapacitet i regionerne. Som led i teknologibidraget er der enighed om en målsætning om, at regionerne omprioriterer ressourcer fra administration til patientnær sundhed og borgernære opgaver. Regionerne har endvidere en målsætning om at levere konkrete indkøbsbesparelser for 1 mia. kr. i perioden 2020-2025, svarende til 200 mio. kr. årligt.

Der frigøres desuden 287 mio. kr. (23-pl) årligt frem mod 2025 gennem en bedre tilrettelæggelse af patientbehandlingen til gavn for både patienter og økonomi i kvalitetsfundsstøttede sygehusbyggerier, jf. *økonomiaftalen for 2017*. Halvdelen fastholdes i den enkelte region til øget behandlingskapacitet. De resterende 143,5 mio. kr. er med økonomiaftalen for 2023 prioriteret til ny sygehusaktivitet. Gevinsterne ligger ud over det aftalte teknologibidrag.

For at understøtte et mere sammenhængende sundhedsvæsen på tværs af sektorer er regeringen og Danske Regioner enige om at prioritere 40 mio. kr. i 2023 i regionerne målrettet opstartsarbejdet i de nye sundhedsklynger, der etableres pr. 1. juli 2022.

I lyset af den ekstraordinære situation, hvor inflationen er den højeste i over 35 år, og hvor der er behov for at frigive kapacitet til den grønne omstilling, er det afgørende, at der gennemføres prioriteringer, så regionerne i 2023 bidrager til, at aktiviteten dæmpes. Regeringen og Danske Regioner er derfor enige om, at det fastsatte loftsbelagte niveau for øvrige anlægsudgifter (brutto) udgør 2,1 mia. kr. i 2023 med tillæg af afløb fra puljer med statsligt projektilskud. Hertil indgår et løft på 50 mio. kr. i 2023 til investeringer i styrket cybersikkerhed i regionerne og investeringer i IT og medicoudstyr på 800 mio. kr.

Anlægsniveauet for kvalitetsfundsbyggeri er fastsat med afsæt i et realistisk skøn for afløbet i 2023 svarende til 4,0 mia. kr. Der er i den forbindelse lagt vægt på, at kvalitetsfundsbyggeriet fortsat realiseres i overensstemmelse med indgåede kontrakter og planer. Med aftalen fastsættes dermed et samlet niveau for de regionale anlægsudgifter på 6,95 mia. kr. i 2023. Regeringen og Danske Regioner er enige om, at det aftalte anlægsniveau skal ses i lyset af den særlige situation. Regeringen har desuden tilkendegivet, at man er indstillet på at sikre, at regionerne får dækket eventuelle nettomerudgifter, der vedrører fordrevne fra Ukraine.

Der etableres en deponeringsfritagelsespulje på 300 mio. kr. i 2023 vedr. offentligt-privat samarbejde, hvor der kan søges om dispensation for deponeringsforpligtigheden i lånebekendtgørelsen. Puljen omfatter projekter, der har fået deponeringsfritagelse fra puljen i 2022.

Der etableres en lånepulje til refinansiering af regionale afdrag på 650 mio. kr. i 2023.

Vedligeholdelse og modernisering i regionerne drøftes nærmere som led i forhandlingerne om regionernes økonomi for 2024. Parterne er endvidere enige om at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal se på regionernes strukturelle likviditet.

Reduceret anvendelse af eksterne konsulenter i regionerne

Med *Aftaler om regionernes økonomi for 2021 og 2022* har parterne aftalt, at regionernes anvendelse af eksterne konsulenter skal nedbringes med 200 mio. kr. årligt i 2025 ift. 2020, heraf 150 mio. kr. i 2023 og 175 mio. kr. i 2024. De frigjorte midler skal omprioriteres til at styrke behandlingskapaciteten i sundhedsvæsenet.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at regionerne fortsat skal have fokus på frigøre ressourcer til velfærd ved at reducere forbruget af eksterne konsulenter. Parterne er på den baggrund enige om, at regionernes anvendelse af eksterne konsulenter skal nedbringes med yderligere 50 mio. kr. i 2023, således at regionerne i alt nedbringer konsulentforbruget med 250 mio. kr. i 2025 ift. 2020. Det medfører et øget prioriteringsrum på 50 mio. kr., der skal benyttes til at styrke og øge behandlingskapaciteten i sundhedsvæsenet.

Indsatsen mod COVID-19

Med økonomiaftalen for 2022 var der enighed om at følge op på de samlede COVID-19 relaterede mer- og mindrerudgifter i regionerne i 2021. På baggrund af de endelige regnskaber er der enighed om, at regionerne kompenseres for 2,25 mia. kr. i 2022 vedr. nettomerudgifter i 2021. Det afspejler de opgjorte nettomerudgifter vedr. COVID-19, idet der samtidig er taget højde for afledte anlægsudgifter samt afledte direkte merudgifter til værnemidler mv. på kvalitetsfundsbyggerierne.

Kompensationen ligger ud over en allerede udbetalt kompensation vedr. 2021 på 11,6 mia. kr. til indkøb af værnemidler, Testcenter Danmark og vaccinationsindsatsen og 1,7 mia. kr. vedr. decentrale merudgifter kompenseret med økonomiaftalen for 2021.

Regeringen og Danske Regioner er samtidig enige om, at regionerne tilføres i alt 1,25 mia. kr. i 2022, som vedrører afholdte udgifter i 2022.

Herudover kompenseres regionerne løbende i 2022 for afholdte udgifter til køb af værnemidler og testkits mv. via Styrelsen for Forsyningssikkerhed (SFOS) og til vaccinationsindsatsen via Sundhedsministeriet, herunder af hensyn til likviditeten i regionerne.

Samtidig er regeringen og Danske Regioner enige om at gennemføre opfølgende drøftelser om den samlede håndtering af regionernes COVID-19 udgifter i 2022, når der er større klarhed over de samlede udgifter vedr. 2022.

Der er enighed mellem regeringen og Danske Regioner om, at regionerne kompenseres for opgjorte nettomerudgifter til håndtering af COVID-19 i 2022, herunder udgifter til afvikling af den udskudte aktivitet, så den ekstraordinære indsats ikke fortrænger øvrige udgifter på sundhedsområdet i 2022. De primære COVID-19 relaterede merudgifter for efteråret vil vedrøre vaccinationsberedskab og pukkelafvikling.

Parterne er enige om, at der skal etableres en model for indkøb og lagerstyring af værnemidler, der sikrer en fortsat sikker og omkostningseffektiv forsyning af værnemidler til regioner og kommuner i en fremtidig krise med sigte på implementering fra 2023. Eventuelle merudgifter drøftes mellem parterne.

Afvikling af udskudt behandling

Regeringen og Danske Regioner indgik den 11. februar 2022 en aftale om afvikling af behandlingsefterslæb og normalisering af ventetider. Aftalen indeholder en fælles ambition om, at behandlingsefterslæbet på det planlagte, ikke tidskritiske område afvikles i løbet af 2022, men der er opmærksomhed på, at der kan være særlige omstændigheder eller forhold på enkelte områder.

Regeringen og Danske Regioner vil i overensstemmelse med det aftalte hvert kvartal drøfte status for afviklingen af behandlingsefterslæbet på baggrund af skriftlig status fra regionerne. Situationen følges desuden månedligt i den nedsatte task force for afvikling af behandlingsefterslæb og normalisering af ventetider. Regeringen har tilkendegivet, at der vil blive sikret de nødvendige ressourcer til afvikling af den udskudte aktivitet.

Kvalitetsfundsbyggerier

Ni ud af de 16 kvalitetsfundsprojekter er nu fuldt ibrugtaget, fire er delvist ibrugtaget, og de resterende tre byggerier er i gang. Regionerne har som bygherre ansvaret for at realisere kvalitetsfundsprojekterne inden for de udmeldte tilsagnsbetingelser, så der opføres fuldt funktionsdygtige og tidssvarende sygehuse. Regionerne foretager i den forbindelse de nødvendige prioriteringer, der sikrer styring og overholdelse af de fastlagte investeringsrammer og dermed klare rammer for de enkelte projekter.

Regionerne vil fortsat gennemføre en tværgående indsats for at sikre videndeling på tværs af kvalitetsfundsbyggerierne særligt med henblik på udbredelse af viden og erfaringer fra de mest fremskredne og ibrugtagne projekter til de mindre fremskredne. Det gælder i forhold til byggestyring og realisering af potentialerne for bedre arbejdsgange og bedre teknologisk understøttelse af det sundhedsfaglige arbejde i de nye bygninger samt indflytningen og driften i nye bygninger.

Regeringen noterer sig, at flere regioner oplever ekstraordinære udfordringer med kvalitetsfundsprojekter som følge af den aktuelle situation. Ekstraordinære udfordringer i konkrete projekter kan tages op med Sundhedsministeriet.

Regeringen og Danske Regioner er enige om at afklare en model for flytteudgifter, hvis der opstår ekstraordinære balanceproblemer afledt af indflytning i de store kvalitetsfundsbyggerier, jf. økonomiaftalen for 2020.

3. Behandlingsomstilling, god opgaveløsning og beredskab

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at det er vigtigt at understøtte en omstilling af sundhedsvæsenet med et større fokus på forebyggelse, tidligere indsatser og behandling uden for sygehuse. Det er i den forbindelse centralt at følge op på erfaringerne fra håndteringen af COVID-19.

Teknologibidrag

I lyset af det begrænsede prioriteringsrum er parterne enige om, at teknologibidraget i 2023 ekstraordinært udgør 400 mio. kr. som et finansieringsbidrag til prioritering af bedre behandling og kapacitet.

Regionerne har fulde frihedsgrader til at tilvejebringe teknologibidraget gennem realisering af de løbende gevinster ved at modernisere og udvikle opgaveløsningen, bl.a. via ny teknologi, nye behandlingsmetoder og forbedrede arbejdsgange. Der er enighed om, at gevinster ofte realiseres over en flerårig periode.

Danske Regioner har udarbejdet en statusredegørelse, der beskriver, hvordan regionerne i løbet af 2021 har arbejdet med realisering af omstilling og modernisering og udvikling af opgaveløsningen.

Der er enighed om en række initiativer, der understøtter regionernes realisering af teknologibidraget for 2023, *jf. boks 3.1*. Der er samtidig enighed om, at implementeringen af initiativerne indgår som en del af regionernes langsigtede planlægning.

Boks 3.1

Understøttende tiltag i økonomiaftalen for 2023

- **Bedre indkøb.** Regionerne har en fælles indkøbsstrategi for 2020-2025, der indeholder ambitiøse målsætninger i forhold til værdiskabende og grønne indkøb, fortsat professionalisering og udvikling af det regionale indkøbssamarbejde, forsyningsikkerhed af kritiske varer og fortsat effektivisering. Regionerne har en målsætning om at levere konkrete indkøbsbesparelser for 1 mia. kr. i perioden 2020-2025, akkumuleret svarende til 200 mio. kr. årligt, med henblik på fortsat at skabe mere sundhed for pengene og råderum til regionernes økonomi.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at fortsætte samarbejdet om udvikling af det fællesoffentlige indkøb.

- **Fokuseret administration.** De administrative medarbejdere har ydet en stor indsats under COVID-19 indenfor bl.a. indkøb, planlægning, digitalisering, patientkommunikation mv. Regionerne har igennem flere år arbejdet med at målrette ressourcer fra administration til den patientnære sundhed og borgernære opgaver. Der er enighed om, at regionerne fortsat skal arbejde for at nedbringe administrationsudgifterne.

Regionernes samlede udgifter til administration er for 2021 opgjort til 9,6 mia. kr. Udgifterne til administration på sundhedsområdet er 8,9 mia. kr. (23-pl), hvoraf 4,7 mia. kr. vedrører administration opgjort uden IT og 4,2 mia. kr. vedrører IT. De regionale administrationsudgifter for 2020 var på 9,1 mia. kr. I 2020 var udgifterne til administration på sundhedsområdet 8,4 mia. kr. (23-pl), hvoraf 4,6 mia. kr. vedrører administration opgjort uden IT og 3,9 mia. kr. vedrører IT.

Parterne er endvidere enige om, at Danske Regioner skal fremsende en statusredegørelse for 2022 i maj 2023.

Omstilling og nære sundhedstilbud

Regeringen og Danske Regioner er enige om fortsat at understøtte en omstilling af sundhedsvæsenet med fokus på, at mere behandling skal forebygges og håndteres uden for sygehusene og i et styrket samarbejde på tværs af sektorer.

Regionerne vil arbejde for en fortsat styrkelse af kvaliteten i behandlingen uden for sygehusene ved fx også at stille specialistrådgivning til rådighed for den kommunale hjemmesygepleje, herunder som led i den nationale kvalitetsplan for det nære sundhedsvæsen.

Fremover vil sundhedsklyngerne også danne ramme for et fortsat tættere samarbejde om borgerne mellem bl.a. akutsygehuset, kommuner og almen praksis.

Parterne er enige om, at regionerne har en vigtig rolle i forhold til både at sikre og understøtte nære sundhedstilbud. En styrkelse af de nære tilbud skal bidrage til at aflaste hospitalerne.

Nærhedsfinansiering

Parterne er enige om, at regionerne skal fortsætte arbejdet med at realisere intentionerne bag nærhedsfinansieringen, så der sikres sammenhæng og mere patientnær behandling til gavn for patienterne, og frigøres kapacitet på sygehusene.

Nærhedsfinansieringen udgør 1,6 mia. kr. i 2023 og er betinget af, at regionerne lever op til de aftalte kriterier. De specifikke kriterier er dynamiske og kan udskiftes for efterfølgende år. Der er enighed om at videreføre de fire kriterier i 2023 for at sikre et vedvarende fokus på sammenhæng og omstilling samt en stabilitet i den regionale styring, *jf. kriterium 1-4 i boks 3.2.*

Boks 3.2

Kriterier i nærhedsfinansiering for 2023

1. Reduktion i antal sygehusforløb pr. borger.
2. Reduktion i sygehusaktivitet pr. kroniker (KOL og diabetes).
3. Reduktion i andelen af somatiske indlæggelser, der fører til en akut genindlæggelse indenfor 30 dage.
4. Stigning i andel af virtuelle sygehusforløb.

Regionernes målopfyldelse for 2023 opgøres endeligt senest ultimo april 2024 og drøftes i forbindelse med forhandlingerne om økonomiaftalen for 2025. Regionerne beholder den udbetalte finansiering, hvis de lever op til målene, og ellers foretages en efterregulering, *jf. boks 3.3.*

Boks 3.3

Efterregulering af nærhedsfinansiering

Antal opfyldte mål	Nærhedsfinansiering (andel, der bliver i regionerne)
0	0 pct
1	33 pct
2	67 pct
3+	100 pct

Parterne er enige om, at der ikke foretages en efterregulering vedrørende den udbetalte nærhedsfinansiering for 2022 som følge af COVID-19.

Parterne er endvidere enige om at evaluere modellen i 2024.

Det nationale kvalitetsprogram

Der er i forhold til det videre arbejde med kvalitet enighed om, at kvaliteten fortsat skal udvikles og styrkes til gavn for borgere og patienter. Sundhedsvæsenets aktører skal navigere efter fælles mål for kvalitet, og der skal være et styrket fokus på at understøtte det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Læring, værdi for patienten og effekten af den fælles indsats på tværs af sektorer er i centrum. Det nationale kvalitetsprogram, herunder bl.a. lærings- og kvalitetsteams og nationalt ledelsesprogram, skal understøtte udviklingen.

Det fremadrettede arbejde på kvalitetsområdet drøftes i lyset af udfasning af Den Danske Kvalitetsmodel.

De Nationale Mål

De Nationale Mål understøtter en udvikling i sundhedsvæsenet med fokus på de resultater, der har betydning for patienterne, og hvor der leveres mest sundhed for pengene. Regionerne har gennem lokalt definerede mål og indsatser forankret de nationale mål og tilhørende indikatorer som centrale elementer i regionernes kvalitetsforbedring og styring af sygehusene. Der er enighed om, at for statusrapporten i 2022 er temaet ulighed i sundhed.

Udvikling af nye teknologiske og digitale løsninger

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at udvikling og udbredelse af nye teknologiske og digitale løsninger er et centralt element i håndteringen af arbejdskraftsudfordringen i fremtiden. Nye måder at løse opgaverne på gennem teknologiske løsninger skal frigøre tid og arbejdskraft til at håndtere de flere patienter, der har behov for behandling i fremtiden.

Regeringen og Danske Regioner er på den baggrund enige om at afsøge mulighederne for at etablere en teknologifond, der kan understøtte udviklingen og implementeringen af teknologiske løsninger i sundhedsvæsenet. Afdækningen skal bl.a. se på internationale erfaringer, hvor sundhedsaktører fra forskningsverdenen og virksomheder er samlet om at skabe innovative løsninger i fremtidens sundhedsvæsen.

Afdækningen skal ses i tæt sammenhæng med det aftalte arbejde med en 10-års plan for ny teknologi og automatisering af den offentlige sektor. Der afsættes 5 mio. kr. i 2023 til arbejdet. Regionerne og staten finansierer dette arbejde ligeligt.

Læring fra COVID-19 og beredskab

Regionerne har haft en afgørende rolle i håndteringen af COVID-19-pandemien, og det danske sundhedsvæsen har gennem COVID-19-pandemien stået i en ekstraordinær situation. Selvom COVID-19 ikke længere i så høj grad præger det danske samfund, og Danmark står i en anden og bedre situation end tidligere under pandemien, er der globalt fortsat en aktiv pandemi.

Forventningen er, at udbredelsen af coronavirus kan stige i efteråret og vinteren 2022/2023 som følge af sæson, og, vigende immunitet. Endvidere kan der komme nye virusvarianter, som kan ændre spilereglerne for pandemien igen. Det er derfor afgørende, at der er et robust og skalerbart beredskab for håndteringen af COVID-19 og andre smitsomme sygdomme i de kommende år.

Parterne er enige om, at det skalérbare beredskab bl.a. vil omfatte følgende:

- *Sygehuskapacitet.* Den regionale beredskabsplanlægning skal sikre, at sygehuskapaciteten indrettes fleksibelt til at håndtere fremtidige situationer med indlæggelsesbølger, bl.a. med henblik på behovet for at skulle udskyde behandlinger kan begrænses mest muligt.

Parterne er enige om at understøtte en fleksibel kapacitetsanvendelse, bl.a. ved i fællesskab at se på muligheden for hurtige kompetenceforløb, der sikrer nødvendige kompetencer bl.a. inden for anæstesi- og intensivområderne. Regionerne sikrer, at der fortsat er beredskabsplaner, herunder hvordan der sikres tilstrækkeligt personale på anæstesi- og intensivområderne.

Det vil som led i håndteringen også ved kommende indlæggelsesbølger kunne være nødvendigt at udskyde visse behandlinger, og i den forbindelse foretage en sundhedsfaglig vurdering og prioritering af, hvilke behandlinger, der haster mest.

I beredskabssituationer følges op på udviklingen i regi af Sundhedsstyrelsens task force for sygehuskapacitet. Et stærkt samarbejde mellem regioner, kommuner og praksissektoren vil også fremadrettet være afgørende for en effektiv epidemihåndtering.

Parterne er enige om at tage ved lære af de positive erfaringer, så disse inkluderes i det fortsatte beredskab samt håndtering af COVID-19 fremadrettet..

- *Test og vaccine.* Regeringen fremlægger inden sommerferien en strategi for den fortsatte coronahåndtering, herunder en strategi for beredskabet for håndtering af test og vaccination af befolkningen i en fremadrettet epidemisituation. Parterne er enige om, at en strategi for vinteren 2022/2023 er forudsætning for, at regionerne kan planlægge den fremadrettede indsats og levere et beredskab.
- *Epidemi- og kapacitetsovervågning.* Regionerne har under COVID-19 pandemien dagligt indberettet ekstra oplysninger om indlagte personer samt belægningen på de danske sygehuse to gange dagligt. Disse har gjort det muligt løbende at følge pandemiens konsekvenser og belastningen af sundhedsvæsenet.

Parterne er enige om at undersøge mulighederne for at få tilsvarende tidstro oplysninger via eksisterende systemer som LPR3 og Sengepladser og Belægning (SOB), og dermed forenkle indberetningen. Regionerne vil forsat samarbejde med Statens Serum Institut om sekventering af positive COVID-19 prøver med henblik på bl.a. at opspore nye virusvarianter.

4. Nærhed og velfærd: Et stærkere sundhedsvæsen

Et sammenhængende, nært og stærkt sundhedsvæsen

Regeringen har den 20. maj 2022 indgået en bred politisk aftale med størstedelen af Folketingets partier om en sundhedsreform, der løfter indsatsen i det nære sundhedsvæsen og gør sundhedsvæsenet mere sammenhængende og robust. Med aftalen er partierne enige om, at en styrket indsats for særligt ældre, mennesker med kroniske sygdomme og psykiske lidelser forudsætter en omstilling af sundhedsvæsenet med fokus på indsatser i det nære sundhedsvæsen, herunder almen praksis, så flere kan blive behandlet i eller tæt på hjemmet bl.a. gennem høj kvalitet og stærkere samarbejde på tværs af sundhedsvæsenet.

Regeringen, Danske Regioner og KL vil i forlængelse af den politiske aftale indgå aftale om en fælles plan for udmøntning og implementering af den politiske aftale. Der påtænkes udmøntet 45 mio. kr. i 2022, 111 mio. kr. i 2023, 116 mio. kr. i 2024, 116 mio. kr. i 2025, 113 mio. kr. i 2026 og 110 mio. kr. årligt fra 2027 og frem til regionerne til bl.a. omstilling til det nære sundhedsvæsen, øget lægedækning samt indsatser på det akutte område. Desuden påtænkes rammerne for en pulje på 4 mia. kr. i perioden 2023-2028 udmøntet til nærhospitaler, inklusive en delramme på 500 mio. kr. vedr. it, teknologi og udstyr til hjemmebehandling og sammenhæng mellem sektorer.

En god start på livet

Danske Regioner noterer sig, at regeringen og aftalepartierne bag finansloven for 2022 den 9. maj er enige om at styrke fødselsområdet med afsæt i aftalen om 'En god start på livet'. Med aftalen bliver regionernes økonomi løftet med 100,0 mio. kr. i 2022, 100 mio. kr. i 2023, 104 mio. kr. i 2024 og 87,8 mio. kr. fra 2025 og frem. I 2024 vil aftalepartierne bag finansloven for 2022 drøfte udmøntningen af de 62,2 mio. kr., der er afsat årligt fra 2025 og frem til indførelse af en ret til flergangsfødende og/eller mere personale.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at der med udgangen af 2024 ansættes mere end 100 flere ansatte (årsværk) på landets fødeafdelinger, herunder jordemødre. Parterne er endvidere enige om, at regionerne igangsætter lokale rekrutterings- og fastholdelsesinitiativer, der skal understøtte tilstrækkeligt personale på fødegangene. Parterne er desuden enige om at udmønte de aftalte rettigheder i den politiske aftale, således at førstegangsfødende senest i starten af 2023 får mulighed for, efter konsultation med sundhedspersonalet, at vælge om de vil hjem efter fødslen, eller om de vil benytte sig af en ret til to døgn barselsophold på hospitalet. Fødende, som udskrives inden for 24 timer, og hjemmefødende, tilbydes ret til hjemmebesøg af kvalificeret sundhedspersonale dagen efter udskrivningen.

Regeringen og Danske Regioner vil i samarbejde foretage en løbende opfølgning på implementeringen af initiativerne fra aftalen i overensstemmelse med den fælles udmøntningsaftale.

Psykiatri

Regeringen har igangsat arbejdet med en samlet 10-års plan for psykiatrien. Psykiatrien oplever særligt for børn og unge et pres som følge af et stigende antal henvisninger. I januar 2022 offentliggjorde

Sundhedsstyrelsen og Socialstyrelsen et fagligt oplæg til planen. Psykiatrien er en del af det samlede sundhedsvæsen. Derfor skal arbejdet med 10-års planen for psykiatrien ses i sammenhæng med løsningerne i regeringens forslag til en sundhedsreform for det samlede sundhedsvæsen. De kommende sundhedsklynger vil spille en vigtig rolle ift. at sikre psykiatriske patienter et sammenhængende behandlingsforløb på tværs af regioner og kommuner, og med nærhospitalerne vil sundhedsvæsenet rykke tættere på borgerne til gavn for borgere med både psykiatriske og somatiske lidelser. Kommissionen for robusthed i sundhedsvæsenet skal desuden komme med anbefalinger til løsninger, der skal håndtere udfordringerne vedrørende personalekapacitet i sundhedsvæsenet, herunder også psykiatrien.

Med Aftale om finansloven for 2020 blev der afsat en ramme på 600 mio. kr. årligt til en styrkelse af kapaciteten og en forbedring af normeringerne i psykiatrien, herunder i retspsykiatrien. Regeringen og Danske Regioner indgik den 15. maj 2020 en aftale om udmøntningen, hvori midlerne i overvejende grad prioriteres til mere personale og investeringer i udbygning af kapacitet. Det indgik i aftalen, at prioriteringen skulle ses i sammenhæng med arbejdet med en 10-års plan for psykiatrien, som skal sætte en langsigtet retning for udviklingen af psykiatrien og sammenhængen på tværs af områder, samt at status for implementering og resultater løbende drøftes mellem parterne. Parterne noterer sig, at de prioriterede midler fra Aftalen om finansloven for 2020 til psykiatrien er afspejlet i regionernes budgetter, regnskaber og en øget kapacitet i psykiatrien. Midlerne anvendes inden for de aftalte kriterier mellem regeringen og Danske Regioner, herunder fx til at ansætte flere medarbejdere, udvide sengekapaciteten, etablere flere ambulante initiativer, oprette ekstra pladser på Sikringsafdelingen mv. Regionerne har yderligere løftet psykiatrien og planlagt videreudvikling af indsatsen i forlængelse af aftalen om en styrket psykiatri.

I perioden 2020-2023 er der afsat ca. 150 mio. kr. årligt til anlægsinvesteringer, hvorefter beløbet videreføres på driftsrammen. Parterne er enige om, at det driftsmæssige løft skal bidrage til at understøtte de prioriterede områder i en 10-års plan for psykiatrien. Regionerne har således planlagt anvendelse af midlerne til bl.a. etablering af udgående og mobile teams samt øge normeringen i bl.a. børne- og ungdomspsykiatrien med henblik på bl.a. at øge behandlingskvaliteten hos de sværest psykisk syge børn og unge og bidrage til flere og bedre terapeutiske tiltag og aktiviteter. Desuden vil indsatsen kunne understøtte udvikling af tværfagligt samarbejde og kvalitetsudvikling. Samtidig anvendes midlerne til driftsudgifter til udvidelsen af Sikringen, ligesom der ibrugtages nye specialiserede afsnit til spiseforstyrrelser, rehabilitering og retspsykiatri.

Parterne er enige om, at den planlagte udmøntning af initiativer som følge af det driftsmæssige løft skal ses i relation til arbejdet med 10-års planen for psykiatrien.

Der er forsinkelser i nogle anlægsprojekter. Regionerne sikrer afløbet af de afsatte anlægsmidler og den tilsvarende kapacitetsudvidelse med dertilhørende stigende driftsudgifter i regionerne.

Et samlet dobbeltdiagnosetilbud

Regeringen, Danske Regioner og KL er enige om, at der er brug for at sikre en mere sammenhængende og helhedsorienteret behandling for mennesker, der har brug for behandling af både psykisk lidelse og misbrug (doppeltdiagnose). Der er på den baggrund enighed om, at der fra 2024 skal påbegyndes en trinvis ibrugtagning af et regionalt forankret samlet dobbeltdiagnosetilbud for patienter, der

har en psykisk lidelse, der kræver behandling i den regionale psykiatri. For nogle patienter vil det imidlertid være mere hensigtsmæssigt, at de fortsætter i et kommunalt misbrugstilbud. Den enkeltes behov vil blive vurderet i forbindelse med visitationen til dobbeltdiagnosetilbuddet i samarbejde med patienten.

Sundhedsstyrelsen og Socialstyrelsen vil inden udgangen af 1. kvartal 2023 på baggrund af en bred inddragelse af eksperter, som bl.a. udpeges efter indstilling fra Danske Regioner og KL, udarbejde en faglig visitationsretningslinje, som skal indeholde en nærmere beskrivelse og afgrænsning af, hvilke patienter der bør omfattes af det nye tilbud, og som skal anvendes i forbindelse med den regionale visitation til tilbuddet. Det vil fortsat være kommunen, som skal visitere til kommunal misbrugsbehandling. Arbejdet følges af en følgegruppe med deltagelse af Danske Regioner, KL, Sundhedsministeriet, Social- og Ældreministeriet og Finansministeriet. Økonomioverførslen fra kommuner til regioner forbundet med opgaveomlægningen afklares, når visitationsretningslinjen er færdig, og der dermed er klarhed over målgruppen i det nye samlede dobbeltdiagnosetilbud.

1.000 flere sygeplejersker

Regeringen og Danske Regioner indgik den 10. januar 2020 aftale om at øge antallet af sygeplejersker på de somatiske og psykiatriske sygehuse med 500 sygeplejersker i 2020 og yderligere 500 sygeplejersker i 2021.

Opgørelsen af beskæftigelsen på offentlige sygehuse viser en stigning på 1.009 fuldtidsbeskæftigede sygeplejersker. Derudover kommer en stigning på 111 fuldtidsbeskæftigede sygeplejersker med fx en kandidatuddannelse. Efterfølgende opgørelser af beskæftigelsen på offentlige sygehuse i 2021 viser et fald i antallet af fuldtidsbeskæftigede sygeplejersker afledt af den ekstraordinære situation i sundhedsvæsenet i efteråret og vinteren 2021, herunder sygeplejerskekonflikten. Regionerne har igangsat en række initiativer, som skal understøtte øget rekruttering og fastholdelse af sygeplejersker, således at antallet af fuldtidsbeskæftigede sygeplejersker hurtigst muligt vil komme tilbage på det tidligere niveau.

Parterne er enige om at følge udviklingen i antallet af fuldtidsbeskæftigede sygeplejersker på sygehuse, opgjort som beskrevet i aftale af 20. januar 2020, som led i aftale om afvikling af efterslæb og normalisering af ventetider, herunder i den nedsatte task force på området.

Uddannelse og praktik

Regionerne varetager en vigtig samfundsopgave i form af praktik og klinisk uddannelse i de sundhedsrettede uddannelser. Samspillet mellem praktik og uddannelse er vigtigt og med til at sikre, at uddannelserne finder sted med afsæt i patienterne og med de opgaver og samarbejdsrelationer, som kendetegner den hverdag, man skal arbejde i som færdiguddannet. Samarbejdet mellem regioner og uddannelsesinstitutioner er en styrke og kvalitet, og er med til at sikre uddannelsen af velkvalificeret sundhedspersonale til det samlede sundhedsvæsen.

I lyset af den nuværende situation med mangel på arbejdskraft er det vigtigt at prioritere gode uddannelser, der afspejler behovene på arbejdsmarkedet. Uddannelserne skal være et godt fundament for

nyuddannede samt understøtte rekruttering til sundhedsvæsenet. Der er derfor enighed om, at det i Nationalt Partnerskab for Professionsuddannelserne på Velfærdsområdet skal drøftes, hvordan der kan skabes bedre sammenhæng og dialog mellem uddannelsesinstitutioner og praktiksteder. Professionskolerne har udarbejdet sektorplaner for at implementere aftalen om udflytning af videregående uddannelsespladser. I sektorplanerne indgår derfor professionshøjskolernes planer for at implementere aftalens mål om udflytning af 1.000 uddannelsespladser og en øgning på 1.000 uddannelsespladser. Der er enighed om, at sektorplanerne følges i Nationalt Partnerskab for Professionsuddannelserne på Velfærdsområdet med henblik på at understøtte, at planerne afspejler efterspørgslen og behovene samt efterfølgende kan gennemføres og implementeres.

Behandlingsråd

I forbindelse med aftalen for regionernes økonomi for 2022 blev regeringen og Danske Regioner enige om at sætte styrket fokus på ulighed i sundhedsvæsenet. Der blev afsat 4 mio. kr. årligt til, at der i regi af Behandlingsrådet under Danske Regioner fremadrettet løbende gennemføres analyser med henblik på at afdække og belyse eventuel ulighed i behandling eller tilbud for patientgrupper.

Sundhedsministeriet og Danske Regioner er i dialog med Behandlingsrådet vedrørende temaet for analysen i 2022. Behandlingsrådets årlige analyse påtænkes offentliggjort på Behandlingsrådets hjemmeside i januar det følgende år.

Medicin

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at det er vigtigt at sikre både effektiv og sikker brug af medicin. Apotekerne befinder sig tæt på borgerne, og apotekerne kan varetage flere opgaver end de gør i dag fx inden for medicinbehandling, reduceret medicinsspild og mindsket risiko for medicinfejl. Det kan bidrage til at aflaste fx sygeplejersker og læger i det nære sundhedsvæsen og kan understøtte øget patientsikkerhed og tilgængelighed. Som det fremgår af aftale om Sundhedsreform fra 20. maj 2022, er aftalenspartierne enige om, at der som et første skridt nedsættes en hurtigt arbejdende arbejdsgruppe, der skal se på, hvilke opgaver apotekerne med fordel kan varetage, fx dosisdispensering og øget mulighed for substitution. Arbejdsgruppen kan yderligere se på, hvilke muligheder der – under hensyn til patientsikkerheden mv. – er for indførsel af generisk ordination. Arbejdsgruppen skal afrapportere senest primo 2023. Danske Regioner bakker op om dette arbejde og vil blive inddraget tæt heri. Parterne er desuden enige om, at Lægemiddelstyrelsen vil gennemføre flere revurderinger af medicintilskud med henblik på at understøtte et rationelt forbrug af lægemidler.

Screening og udredning på brystkræftområdet

På brystkræftområdet er der kapacitetsudfordringer inden for bl.a. screening og udredning. Med dimensioneringsplanen for speciallægeuddannelsen for 2022-2023 er der aftalt et løft i antallet af hoveduddannelsesforløb inden for radiologi. Regeringen og Danske Regioner er enige om yderligere at øge antallet af hoveduddannelsesforløb i radiologi fra 2023 med særligt fokus på lægedækningstruede områder. Regionerne vil samtidig arbejde med at sikre, at den nuværende kapacitet på landsplan anvendes bedst muligt på tværs af regionerne. Parterne er i den forbindelse opmærksomme på udfordringen med pres på kapaciteten til udredning og diagnostik, bl.a. på grund af mangel på radiologiske speciallægekompetencer, som gør sig gældende generelt i sundhedsvæsenet.

5. Digitalisering

Danmark har siden årtusindeskiftet været igennem en digital omstilling af den offentlige service. Fælles løsninger som Borger.dk, Virk.dk, Sundhed.dk, Digital Post, NemID og nu MitID gør hverdagen nemmere for borgere og virksomheder, hjælper myndighederne med at yde en god offentlig service og danner et solidt grundlag for fremtidens digitale udvikling.

Med økonomiaftalerne for 2023 sætter regeringen, KL og Danske Regioner en ny fælles retning for digitaliseringen af Danmark i de kommende år og igangsætter tiltag, som skal høste gevinsterne af digitalisering og sikre den videre drift af vores fælles it-infrastruktur.

Ny fællesoffentlig digitaliseringsstrategi 2022-2025

Med en ny fællesoffentlig digitaliseringsstrategi er regeringen, KL og Danske Regioner enige om at videreføre arbejdet med digitaliseringen af Danmark. Det er strategiens vision, at digitalisering bliver et centralt værktøj i indsatsen mod de store samfundsudfordringer, som Danmark står over for. Der igangsættes 28 konkrete initiativer, der skal understøtte en mere sammenhængende digital offentlig sektor for alle uanset digitale kompetencer, bidrage til at digitalisering kan afhjælpe manglen på arbejdskraft og til den grønne omstilling, og understøtte at der samtidig etableres et stærkt digitalt fundament for den videre digitale udvikling – til gavn for den enkelte borger, medarbejderne, virksomheder og til gavn for samfundet som helhed.

Med bl.a. nye digitale samtykke- og fuldmagtsløsninger tager den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi de næste skridt i udviklingen af fælles løsninger, der skal gøre det lettere for borgere og pårørende at navigere i den digitale offentlige sektor. Derudover styrkes arbejdet med digital inklusion, ligesom dataunderstøttelsen af den grønne omstilling, herunder grundlaget for styrket cirkulær økonomi, prioriteres.

Endelig er parterne enige om at fortsætte arbejdet med at give den enkelte borger et bedre digitalt overblik over oplysninger, som det offentlige har om den pågældende.

Nye teknologiske løsninger til at understøtte manglen på arbejdskraft

Nye teknologiske løsninger som fx automatisering, kunstig intelligens og robotteknologi, implementeres i stadig større grad i den offentlige sektor, men der er et stort potentiale for at få endnu mere ud af de nye teknologiske løsninger.

Regeringen, KL og Danske Regioner er derfor enige om at igangsætte en 10-årsplan for ny teknologi og automatisering af den offentlige sektor, der skal bidrage til at afhjælpe den forventede mangel på arbejdskraft til bl.a. den borgernære velfærd. Parterne har som fælles ambition at frigøre ressourcer svarende til 10.000 årsværk over 10 år.

Regeringen afsætter en økonomisk ramme på 100 mio. kr. til at understøtte den digitale omstilling i stat, kommuner og regioner i perioden 2023-2025. Parterne er enige om, at kommuner og regioner, der modtager tilskud fra puljen, bidrager med egne midler svarende det tilskud, de modtager. De prioriterede indsatses skal målrettes områder, hvor teknologien er moden.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at nedsætte et ekspertudvalg med inddragelse af faglige eksperter og forskningsmiljøer på området, som skal rådgive parterne i arbejdet med at udvide teknologi i de udvalgte områder.

Et styrket fundament for fremtidens fællesoffentlige infrastruktur

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at sikre en stabil overgang til fremtidens fællesoffentlige digitale infrastruktur og styrke forvaltningen og fundamentet for de fællesoffentlige infrastrukturløsninger. Det indebærer en omkostning til projektindsatser, support og stabil drift på samlet set 86,5 mio. kr., heraf 34,6 mio. kr. til kommunerne og 17,3 mio. kr. til regionerne. Samarbejdet om den fællesoffentlige digitale infrastruktur vil herudover løbende kræve lokale investeringer af staten, kommunerne og regionerne.

Som led i forvaltningen af de fællesoffentlige digitale infrastrukturløsninger samt sundheds-it-infrastrukturen, er parterne enige om at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal se på at øge transparensen samt se på de fremtidige rammer og incitamenter for finansieringsstrukturen.

Et sammenhængende sundhedsvæsen

Regeringen, KL og Danske Regioner er derudover enige om at videreføre arbejdet for den digitale omstilling af sundhedsvæsenet. Det skal ske ved at forlænge *Strategi for digital sundhed 2018 til 2022* til og med 2024 og inden for denne ramme igangsætte og implementere en række konkrete digitaliseringsprojekter.

Det gælder indsatser vedr. en national app-guide, bedre brug af data til kvalitetsudvikling, en styrket indsats for telemedicin, modernisering af meddelelser og sygdomsklassifikationer på tværs af sundhedsvæsenet samt arbejdet med *Et samlet Patientoverblik* og bedre digital adgang for forældre til børns data. Som en del af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi videreudvikles sundhedsjournalen og MinSundhed, så det bliver lettere for borgere, pårørende og sundhedspersonale at tilgå og få overblik over sundhedsoplysninger. Dertil er parterne enige om fortsat at styrke sundheds-it infrastruktur med 105,3 mio. kr. i 2023 og sundhed.dk med 115,0 mio. kr. i 2023.

Cybersikkerhed

Med vores høje grad af digitalisering følger også en sårbarhed over for ondsindede aktører, der forsøger at udnytte svaghederne i vores digitale infrastruktur på tværs af den offentlige sektor. Det stiller stadig større krav til arbejdet med cyber- og informationssikkerhed og til at sikre, at vores samfundskritiske funktioner er beskyttet.

Regeringen og Danske Regioner er på den baggrund enige om at målrette 50 mio. kr. af regionernes anlægsramme til at styrke arbejdet med cyber- og informationssikkerhed i og på tværs af regionerne.

6. Klima og grøn omstilling

Regeringen har med Klimaloven forpligtet Danmark til at have reduceret sine drivhusgasudledninger med 70 pct. i 2030. Dette kræver en markant fælles indsats, hvor regionerne spiller en vigtig rolle. Konflikten i Ukraine har endvidere understreget behovet for grøn omstilling med henblik på at sikre uafhængighed af russisk gas.

Regionerne gør allerede i dag en stor indsats. Det afspejles bl.a. i tilslutning til klimapartnerskabet DK2020, hvor regionerne arbejder aktivt for, at Parisaftalens ambitionsniveau kan efterleves.

Samarbejde og koordination

Regeringen og Danske Regioner er enige om at samarbejde om klima og den grønne omstilling i det Grønne Samarbejdsudvalg, hvor regionerne medvirker aktivt i arbejdet og bidrager med input på baggrund af regionale erfaringer. Regionerne arbejder aktivt for at nedbringe klimaaftrykket i de enkelte regioners geografi. Det sker med afsæt i eksisterende partnerskaber og samarbejder med blandt andre kommunerne. Her samarbejdes aktuelt om indsatser i forhold til cirkulær økonomi, genanvendelse, grøn transport, energiplanlægning, energieffektivisering, klimatilpasning m.m.

I Grønt Samarbejdsudvalg samarbejdes der desuden om den grønne omstilling på regionernes hospitaler og institutioner. Det gælder bl.a. energiomstilling, grønne indkøb, cirkulære løsninger, samt regulatoriske barrierer for omstillingen til grønne hospitaler.

Knaphed på råstoffer og den stigende efterspørgsel betyder, at vi skal fremtidssikre den danske råstofforsyning. Parterne er enige om at samarbejde om at tilvejebringe data og viden om mængder og kvaliteter af råstoffer og genanvendelige materialer som grundlag for at fremme bæredygtig ressourceanvendelse og råstofforsyning.

Grøn omstilling af kollektiv trafik

Regeringen og Danske Regioner har indgået klimasamarbejdsaftaler om grøn kollektiv trafik, hvor regionerne har forpligtet sig til, at alle nye udbud af busser på regionale ruter fra 2021 skal være CO₂-neutrale eller nulemissionsbusser.

Med Infrastrukturplan 2035 er der afsat en pulje på 250 mio. kr. i perioden 2022-2026 til flere grønne busser og mere grøn flextrafik, der skal understøtte, at regionerne kan efterleve og implementere samarbejdsaftalen om grøn kollektiv trafik.

Udfasning af olie- og gasfyr i regionale bygninger

Den aktuelle situation i Ukraine har understreget behovet for konvertering væk fra fossile brændsler - både af hensyn til klimaet og til dansk forsyningsikkerhed.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at der er behov for en markant grøn omstilling i de kommende år, hvilket kræver udfasning af den fossile opvarmning fra olie og gasfyr i offentlige bygninger. Danske Regioner vil derfor, ligesom staten, i foråret 2023 fremlægge en plan for udfasningen af olie- og gasfyr.

Energieffektive bygninger og CO2-reduktioner

Regionerne har sat en målsætning om at reducere CO2-udledningen fra bygningsdrift og optimeret transport med 75 pct. i 2030 i forhold til 2018. Bygninger står i dag for en betydelig del af Danmarks CO2-aftryk, og regionerne bidrager til den grønne omstilling ved at energieffektivisere de regionale bygninger.

For at understøtte regionernes arbejde med at reducere CO2-udledninger samarbejder regionerne og Danske Regioner med Energistyrelsen og KL om at videreudvikle og forbedre Energi- og CO2-regnskabet. Konkrete data er afgørende for den enkelte regions mulighed for at planlægge og træffe de rigtige klimapolitiske beslutninger, der skal understøtte, at den grønne omstilling sker på en samfundsøkonomisk hensigtsmæssig måde.

Grønne offentlige indkøb

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at fortsætte samarbejdet om den grønne omstilling af det offentlige indkøb. Parterne er enige om, at der skal bl.a. kan fokuseres på samarbejdet om grønne krav til leverandører, kompetenceudvikling af indkøbere og indkøbsanalyser. Samtidig er parterne enige om at videreudvikle metoden til beregning af klimaaftryk fra det offentlige indkøb.

Der er i regionerne fokus på at efterspørge miljømærkede produkter, ligesom regionerne arbejder for at anvende totalomkostningsbetragtninger, når de udbyder opgaver, hvor det giver mening. Parterne er enige om at sikre videndeling og dialog om, hvor der med fordel kan stilles krav om miljømærker og udvikles yderligere TCO-værktøjer.

7. Regional udvikling

Regionerne spiller en central rolle i at sikre en regional udvikling, der understøtter et bæredygtigt og sammenhængende Danmark. Dette gør de særligt ved at sikre velfungerende infrastruktur og kollektiv trafik og mobilitet, nem adgang til vigtige uddannelser og beskyttelse mod jordforurening.

Miljø

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at regionerne skal fortsætte deres vigtige arbejde med at afværge og oprense jordforurening med henblik på at beskytte grundvandet, natur og miljø og menneskers sundhed.

Regeringen prioriterede derudover 630 mio. kr. med finansloven for 2021 til understøttelse af regionernes opgave med oprensning af generationsforureninger. Midlerne er afsat over fem år og kan prioriteres til at iværksætte oprensning af de første forureninger samtidig med, at der iværksættes forbedrende arbejde og foreløbige foranstaltninger på de næste.

Som led i DUT-aftale ifm. ændring af kvalitetskriterierne for jord og grundvand for PFAS forbindelser er der enighed om, at regionerne kompenseres med 20 mio. kr. årligt fra 2023 til en øget indsats for oprensning af forurenede jord.

Uddannelse

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at der skal være fagligt og økonomisk bæredygtige uddannelsesstilbud i hele landet, hvilket kræver en fælles indsats, hvor regionerne spiller en vigtig rolle.

Som led i *Aftale om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser* af 10. juni 2021 har regionerne fremover fået en vigtig rolle ift. at fastsætte institutionernes kapaciteter, herunder minimumskapaciteter i udkantsområder fra skoleåret 2026/27. Aftalen indeholder også en ny elevfordelingsmodel, hvor regionerne skal fordele de elever, som det centrale fordelingsmodul ikke kan finde pladser til.

Kollektiv trafik

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om, at der i 2022 udbetales kompensation til de regionale trafikselskaber for merudgifter og mindreindtægter, som direkte følger af COVID-19 restriktioner inklusive en overgangsperiode i februar 2022. Parterne er således enige om, at der med aftalen udbetales kompensation svarende til 0,2 mia. kr. Regeringen, KL og Danske Regioner er endvidere enige om at drøfte håndtering af de regionale trafikselskaber for 2022 primo september 2022, når der er større klarhed om selskabernes situation lyset af udfasningen af COVID-restriktioner.

I forlængelse af den politiske aftale om infrastrukturplanen, meddeles en generel dispensation til i perioden 2023-2030 at kunne optage 40-årige lån til infrastrukturinvesteringer i lokalbanerne mod i dag 25-årige lån.

Som led i DUT-aftale ifm. etablering af en digital MaaS-app i regi af Rejsekort & Rejseplan A/S kan der i perioden 2023-2031 inden for en ramme på 550 mio. kr. efter ansøgning meddeles dispensation

til, at de regionale trafikkselskaber kan optage lån til at finansiere likviditetsbehovet, der følger af udvikling, implementering og dobbeltdrift uden samtidig deponeringsforpligtelse hos de deltagende kommunale og regionale ejere bag trafikkselskaberne.

8. Øvrige temaer

Bedre vilkår for sundhedsforskning

Parterne er enige om, at forskning spiller en central rolle i udviklingen af fremtidens patientbehandling. Som aftalt i sundhedsreformen vil Sundhedsministeriet give lovgivningen på sundhedsforskningsområdet et eftersyn i efteråret 2022 med henblik på bl.a. at muliggøre eksplorative studier samt at styrke selvbestemmelsesretten. Regionerne vil samtidig sikre en mere ensartet fortolkning af reglerne på tværs af de regionale godkendelsesinstanser og præsentere de første resultater medio 2023.

Parterne er herudover enige om, at det organisatoriske set up for godkendelse af forskningsprojekter og adgang til sundhedsdata skal forbedres, og at arbejdet forankres i det eksisterende samarbejde om at realisere 'Visionen for strategisk samarbejde om bedre brug af sundhedsdata'. Med Sundhedsreformen er der derfor afsat 4 mio. kr. i 2023 og 3 mio. kr. i 2024 til at afprøve en national analyseplatform og digitale ansøgningsprocesser.

FNs verdensmål

Regeringen og Danske Regioner er enige om at arbejde aktivt for FNs 17 verdensmål. Danmark er godt på vej, men parterne er enige om, at der skal ske mere, og at FNs verdensmål bl.a. kan bidrage til at sætte fokus på lighed i sundhed.

Regeringen har i 2021 offentliggjort en handlingsplan for arbejdet med verdensmålene. Handlingsplanen er blevet til med bred interessentinddragelse, og regioner, civilsamfund, erhvervsorganisationer m.fl. har bidraget til arbejdet. Regeringen vil i 2022 præsentere en fremdriftsrapport, der gør status på arbejdet med verdensmålene.

Den Sociale Investeringsfond

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at forlænge finansieringen af Den Sociale Investeringsfonds sekretariat til og med 2026.

Styrket ledelse i den offentlige sektor

Kompetente offentlige ledere er afgørende for opgaveløsningen og fastholdelsen af den offentlige sektor som en attraktiv arbejdsplads. Med bl.a. rekrutteringsudfordringer på tværs af den offentlige sektor, et ønske om mindre bureaukrati og mere faglighed, og med borgernes stigende forventninger til kvaliteten af velfærdsydelser, stilles der stadig større krav til ledere i kommuner, regioner og staten.

Regeringen, KL og Danske Regioner vil i fællesskab fortsat udvikle og styrke ledelse i den offentlige sektor. Derfor er parterne enige om at videreføre de nationale brugertilfredshedsundersøgelser, udvikling af offentlig ledelse via fællesoffentlige ledelsesevalueringsværktøjer, motivationsundersøgelse

af offentligt ansatte og den årlige ledelsesuge samt ledelsesambassadørskab. Der lægges op til regional medfinansiering af initiativerne på 2,3 mio. kr. i 2023, 1,7 mio. kr. i 2024, 2,4 mio. kr. i 2025 og 1,7 mio. kr. i 2026. Styregruppen bestående af Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, Finansministeriet, KL og Danske Regioner videreføres mhp. at aftale den nærmere udformning af initiativerne samt løbende at følge op på fremdrift i initiativerne.

Vikaranalyse

Regeringen, KL og DR vil igangsætte et fælles analysearbejde, som skal undersøge, hvordan kommuner og regioner i dag anvender vikarer på de store velfærdsområder. Formålet er at analysere omfanget af forbruget af vikarer, hvad der driver brugen af vikarer, konsekvenser for ressourceforbrug og kvalitet samt mulige alternativer.

Analysen vil skulle afrapporteres senest februar 2023, mens første delrapportering skal afsluttes i august 2022. Parterne er enige om, med afsæt i analysen, at drøfte, hvordan rammerne for, og brugen af, vikarer på de store kommunale- og regionale velfærdsområder kan indrettes mest hensigtsmæssigt.

Bilag 1. Regionernes økonomi for 2023

De økonomiske forudsætninger for regionernes økonomi i 2023 er beskrevet i boks 1-3.

Boks 1

Økonomiske forudsætninger vedrørende sundhed.

- Der er fastlagt et maksimalt niveau for de regionale nettodriftsudgifter på sundhedsområdet 129.302,4 mio. kr. i 2023, hvortil kommer reguleringer i medfør af DUT mv.
- Der er med aftalen forudsat et regionalt Teknologibidrag på 400 mio. kr. i 2023, som regionerne frigør, og som prioriteres til finansiering af øget behandlingskapacitet. Med aftalen prioriteres effektiviseringsgevinster i 2023 på 143,5 mio. kr. (23-pl) fra kvalitetsfundsbyggerierne til ny sygehusaktivitet.
- Det fastsatte loftsbelagte niveau for øvrige anlægsudgifter (brutto) udgør 2,1 mia. kr. i 2023 med tillæg af afløb fra puljer med statsligt projektilskud. Hertil indgår et løft på 50 mio. kr. i 2023 til investeringer i styrket cybersikkerhed i regionerne og investeringer i 2023 i IT og medicoudstyr på 800 mio. kr. Hertil kommer forudsat afløb på 4,0 mio. kr. i 2023 vedrørende sygehuse med støtte fra kvalitetsfonden.
- Med aftalen om regionernes økonomi for 2023 er der enige om, at regionerne reducerer udgifterne til eksterne konsulenter med yderligere 50 mio. kr. i 2023, således at regionerne i alt nedbringer konsulentforbruget med 250 mio. kr. i 2025 ift. 2020. Det medfører et øget prioriteringsrum på 50 mio. kr., der skal benyttes til at styrke og øge behandlingskapaciteten i sundhedsvæsenet.
- Det statslige bloktilskud udgør 109.998,0 mio. kr. i 2023, hvortil kommer reguleringer i medfør af DUT mv.
- Det statslige betingede tilskud (Nærhedsfinansiering) udgør 1.614,0 mio. kr. i 2023.
- Det maksimale niveau for regional finansiering fra kommunal medfinansiering i form af aktivitetsbestemte bidrag udgør 20.983,0 mio. kr. i 2023, hvortil kommer regulering i medfør af DUT mv. Finansieringsloftet fordeles mellem regionerne på samme vis som bloktilskuddet for 2023.
- I 2023 er 1 mia. kr. af regionernes bloktilskud betinget af regionernes aftaleoverholdelse i driftsbudgetterne for 2023. Herudover vil en overskridelse af driftsbudgetterne i regnskabet for 2023 indebære en modregning i regionernes bloktilskud.
- En andel af regionernes bloktilskud i 2023 på ½ mia. kr. er betinget af, at regionernes budgetter for 2023 lever op til den aftalte ramme for anlægsudgifter (ekskl. udgifter vedrørende sygehusbyggeri med kvalitetsfundsstøtte) på 2,1 mia. kr. med tillæg af 50 mio. kr. i 2023 til investeringer i styrket cybersikkerhed i regionerne, investeringer i 2023 i IT og medicoudstyr på 800 mio. kr. og afløb i 2023 fra puljer af statsligt projektilskud.

Boks 2

Økonomiske forudsætninger vedrørende regional udvikling

- Der er fastlagt et maksimalt niveau for de regionale nettodriftsudgifter til det regionale udviklingsområde i 2023 på 2.852,4 mio. kr., hvortil kommer reguleringer i medfør af DUT mv.
- Det statslige bloktilskud til regional udvikling udgør 2.173,1 mio. kr. i 2023, hvortil kommer reguleringer i medfør af DUT mv.
- For 2023 vil pris- og lønregulering indebære, at udgangspunktet for regionernes bidragsfastsættelse vil være et grundbidrag på 118 kr. pr. indbygger, svarende til 699,1 mio. kr. Reguleringen er fastsat på basis af et skøn for den regionale pris- og lønudvikling fra 2022-2023 på 2,4 pct.

Boks 3

Øvrige økonomiske forudsætninger

- Pris- og lønudviklingen på sundhedsområdet fra 2022-2023 er fastsat til 2,5 pct. ekskl. medicin.
- Pris- og lønudviklingen for det regionale udviklingsområde er fra 2022-2023 fastsat til 2,4 pct.
- Pris- og lønudviklingen for det samlede regionale område fra 2022-2023 er fastsat til 2,4 pct. inkl. medicin.
- Pris- og lønudviklingen for anlægsudgifterne fra 2022-2023 er fastsat til 1,6 pct.